

Kommunikationerna

Av kartor från de första århundradena efter stadens grundläggning framgår hur Borås angjordes via tullarna. Landsvägarna från Göteborgs- och Bredaredshållen leddes in över Västerbro och Stora Brogatan, som var enda vägen ut mot väster. Från Fristad följde vägen nuvarande Bergslenagatan och Skaraborgsvägen söderut till Österlånggatans norra ände. Söderifrån (Gånghester, Kråkered, Halmstad) kom man in i staden vid Österlånggatans södra ände och från Ulricehamn gick vägen via nuvarande Brämhultsvägen och Åsbogatan. 1887 års karta visar senare att Ulricehamnsvägen byggts och anslutits till Österlånggatan vid nuvarande Lidaholmsgatan. Alla transporter skedde med häst eller oxar och gick med dagens mått mycket långsamt.

Järnvägarna spelade en nyckelroll i den snabba förändringen av transportväsendet och samhället som helhet som skedde från mitten av 1800-talet. Mellan 1846 och 1852 diskuterades olika alternativ att anlägga järnväg till Borås, bl.a. planerades sträckningarna Göteborg - Borås - Jönköping och Borås - Varberg. Men det kom att bli Herrljungabanan 1863, med anslutning till Västra Stambanan mellan Göteborg och Stockholm, som blev Borås första järnvägsförbindelse. Först 1880 öppnades järnvägen till Varberg, 1894 till Göteborg, 1902 till Alvesta och så småningom 1917 till Ulricehamn. Den s.k. Kindsbanan till Svenljunga från 1884 lades ned redan 1902 då Alvestabanan öppnades. De nya järnvägs kommunikationerna med framför allt hamnstäderna Varberg och Göteborg och med stambanan via Herrljunga fick en helt avgörande betydelse för den industriella utvecklingen i Borås. Transportkapaciteten ökade kraftigt och enligt kalkyler från den tiden minskade kostnaden för järnvägstransporter till mindre än en tiondel jämfört med landsvägstransporter. Stenkol, bomull och maskiner transporterades till Borås och färdiga produkter därifrån. Många industrier anlade stickspår, som möjliggjorde lastning och lossning inne på den egna fastigheten. Närheten till järnvägen blev tillsammans med tillgång

till Viskans vatten ofta en avgörande faktor vid val av plats för nya fabriksanläggningar. Än idag syns detta tydligt i staden. I norr vid Borås Övre Station, vid Centralstationen utmed Magasinsgatan samt utmed Spårgatan (nuvarande riksväg 40) är industrihistorien lätt läsbar.